

Bruxelles, 13.11.2018.
COM(2018) 740 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o djelovanju Direktive 2014/53/EU o radijskoj opremi

SADRŽAJ

1. Uvod	2
2. Bolji prijelaz i usklađenost	4
2.1. Radionica	4
2.2. Smjernice o datumu početka primjene koje se odnose na nove direktive o električnom sektoru	5
2.3. Vodič za Direktivu o radijskoj opremi	5
3. Djelovanje	6
3.1. Obavijest o mjerama za prenošenje	6
3.2. Primjena u državama EGP-a i EFTA-e	6
3.3. Ocjenjivanje sukladnosti	7
3.4. Nadzor tržišta (sukladnost i bolja suradnja)	8
3.5. Odbor TCAM	11
4. Usklađene norme	12
4.1. Svrha usklađenih normi	12
4.2. Priprema usklađenih normi	13
4.3. Opći koraci koje je Komisija poduzela za rješavanje tih problema	14
4.4. Konkretno situacije i rješenja	15
4.4.1. Norma za WiFi (EN 301 893)	15
4.4.2. Usklađene norme koje nisu uključivale specifikacije o parametrima radnih karakteristika prijamnika	16
4.5. Status usklađenih normi na temelju Direktive o radijskoj opremi	16
5. Zahtjevi	16
5.1. Zahtjevi koji se temelje na novom pristupu	16
5.2. Ovlasti dodijeljene Komisiji za donošenje delegiranih i provedbenih akata	17
5.2.1. Članak 3. stavak 3. (dodatni bitni zahtjevi) i članak 4. (kombinacije radijske opreme i softvera)	17
5.2.2. Članak 5. (registracija)	20
5.2.3. Ostale odredbe	21
5.3. Uklanjanje nepotrebnih administrativnih obveza i nejasnoća	21
6. Zaključak	23
Prilog	26
Promjene koje su uvedene Direktivom o radijskoj opremi	26

1. Uvod

Inženjerska industrija ima stratešku ulogu u europskom gospodarstvu. Ona proizvodi približno 30 % dodane vrijednosti proizvodnje u EU-u i osigurava tehnološka rješenja koja su relevantna za glavne politike EU-a. Zahvaljujući ekološki prihvatljivoj, inovativnoj i inteligentnoj električnoj i mehaničkoj opremi stvaraju se brojnija i bolja radna mjesta u cijelom gospodarstvu te čišći, učinkovitiji i konkurentniji proizvodi i usluge. Inženjerske industrije ključni su razvojni sektori za ostale industrije, a usto osiguravaju kapital, poluproizvode i usluge za sve sektore gospodarstva.

Direktiva o radijskoj opremi (Direktiva RED)¹ jedan je od glavnih pravnih instrumenata Europske unije (EU) u području električnih i elektroničkih inženjerskih industrija te se njome uspostavlja regulatorni okvir za stavljanje radijske opreme na unutarnje tržište, a primjenjuje se, uz niz iznimaka, na proizvode koji upotrebljavaju radiofrekvencijski spektar (radijska oprema)². Drugi su instrumenti u području električnih i elektroničkih inženjerskih industrija Direktiva 2014/35/EU o niskonaponskoj opremi³ i Direktiva 2014/30/EU o elektromagnetskoj kompatibilnosti⁴.

Radijska oprema, koja je obuhvaćena područjem primjene Direktive o radijskoj opremi, ne podliježe direktivama 2014/35/EU i 2014/30/EU⁵, no ona mora biti sukladna bitnim zahtjevima iz tih direktiva s obzirom na to da se u članku 3. stavku 1. Direktive o radijskoj opremi upućuje na bitne zahtjeve iz tih direktiva.

Direktiva o radijskoj opremi objavljena je u Službenom listu EU-a (SLEU) 22. svibnja 2014., stupila je na snagu 11. lipnja 2014., a primjenjiva je od 13. lipnja 2016. Njome je izvan snage stavljena Direktiva 1999/5/EZ o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi⁶

¹ Direktiva 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/5/EZ (SL L 153, 22.5.2014., str. 62.).

² U članku 1. te direktive utvrđuje se područje primjene Direktive, a u članku 2. definira se pojam „radijske opreme”.

³ Direktiva 2014/35/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na stavljanje na raspolaganje na tržištu električne opreme namijenjene za uporabu unutar određenih naponskih granica (SL L 96, 29.3.2014., str. 357.).

⁴ Direktiva 2014/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na elektromagnetsku kompatibilnost (SL L 96, 29.3.2014., str. 79.).

⁵ U članku 1. stavku 4. Direktive o radijskoj opremi propisuje se da radijska oprema obuhvaćena područjem primjene Direktive o radijskoj opremi ne podliježe Direktivi 2014/35/EU, a u članku 2. stavku 2. točki (a) Direktive 2014/30/EU propisuje se da se potonja direktiva ne primjenjuje na radijsku opremu.

⁶ Direktiva 1999/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 1999. o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi i o uzajamnom priznavanju njihove sukladnosti (SL L 91, 7.4.1999., str. 10.).

te je predviđeno prijelazno razdoblje od jedne godine koje je završilo 12. lipnja 2017. (članak 48.). Proizvođačima je tijekom te prijelazne faze bilo dopušteno stavljati na tržište radijsku opremu koja je sukladna ili s Direktivom o radijskoj opremi ili sa zakonodavstvom EU-a primjenjivim prije 13. lipnja 2016 (npr. Direktiva 1999/5/EZ).

Direktivom o radijskoj opremi Direktiva 1999/5/EZ usklađena je s novim zakonodavnim okvirom⁷. U okviru revizije u obzir je uzeta potreba za poboljšanim nadzorom tržišta, prvenstveno uvođenjem obveza o sljedivosti za proizvođače, uvoznike i distributere. Njome je predviđena i mogućnost donošenja delegiranih akata radi uvođenja obveze prethodne registracije za one razrede radijske opreme na koje se odnose niske razine sukladnosti. Drugi su novi elementi uključivanje potpuno radijske opreme koja je namijenjena isključivo za prijam zvuka i televizijskog emitiranja te pojednostavnjenje određenih administrativnih zahtjeva. Za kratku usporedbu Direktive o radijskoj opremi i Direktive 1999/5/EZ, vidjeti Prilog u nastavku.

Komisija je Direktivom o radijskoj opremi ovlaštena donijeti delegirane akte o određenim pitanjima. U članku 44. stavku 2. Direktive o radijskoj opremi propisuje se da se Komisiji na razdoblje od pet godina, koje počinje 11. lipnja 2014., dodjeljuje ovlast za donošenje delegiranih akata te se zahtijeva da Komisija sastavi izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije završetka tog petogodišnjeg razdoblja (tj. do 10. rujna 2018.).

Osim toga, na temelju članka 47. stavka 2. Direktive o radijskoj opremi Komisija preispituje djelovanje Direktive (tj. Direktive o radijskoj opremi) i o tome izvješćuje Europski parlament i Vijeće do 12. lipnja 2018. i svakih pet godina poslije toga.

Izvješće za potrebe članka 47. stavka 2. Direktive o radijskoj opremi nužno će obuhvatiti pojedinosti o inicijativama koje su poduzete ili koje će se poduzeti za pripremanje delegiranih akata na temelju Direktive o radijskoj opremi, tj. u njemu će se izvijestiti i o pitanjima koja se odnose na članak 44. stavak 2. Osim toga, rok za podnošenje izvješća za potrebe članka 47. stavka 2. vrlo je blizu datumu za podnošenje izvješća za potrebe članka 44. stavka 2. Direktive o radijskoj opremi.

Ovo je izvješće stoga pripremljeno i za potrebe članka 44. stavka 2. i za potrebe članka 47. stavka 2. Direktive o radijskoj opremi. U skladu s člankom 47. stavkom 2. Direktive o radijskoj opremi, ovo izvješće obuhvaća pitanja prenošenja i djelovanja Direktive o radijskoj opremi, uključujući napredak u izradi odgovarajućih normi⁸ i aktivnosti Odbora za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM)⁹. U njemu se pružaju i

⁷ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.) i

Odluka br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda i o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 93/465/EEZ (SL L 218, 13.8.2008., str. 82.).

⁸ Odjeljak 4. ovog izvješća.

⁹ Odjeljak 3.5. ovog izvješća.

informacije o pitanjima povezanim s člankom 47. stavkom 2. točkom (a) o koherentnom sustavu¹⁰, člankom 47. stavkom 2. točkom (d) o zaštiti potrošača¹¹, člankom 47. stavkom 2. točkom (e) o jedinstvenim punjačima¹² i člankom 47. stavkom 2. točkom (f) o e-označivanju¹³. Konačno, u ovom se izvješću pružaju pojedinosti i najnovije informacije o delegiranju ovlasti, u skladu s člankom 44. stavkom 2. Direktive o radijskoj opremi.¹⁴

Ovo je prvo izvješće koje je pripremljeno, gotovo samo godinu dana nakon završetka prijelaznog razdoblja, za potrebe članka 47. stavka 2. U skladu s time, prerano je za pružanje detalja o svim stavkama navedenima u članku 47. stavku 2. Direktive o radijskoj opremi te općenito za donošenje zaključaka o učinkovitosti Direktive o radijskoj opremi. Na temelju članka 47. stavka 2. Direktive o radijskoj opremi izvješće se priprema svakih pet godina što znači da će se sljedeće izvješće pripremiti i podnijeti 2023.

2. Bolji prijelaz i usklađenost

2.1. Radionica

Zbog novih elemenata koji su uvedeni Direktivom o radijskoj opremi, države članice i dionici postavljali su pitanja o primjenjivosti Direktive o radijskoj opremi i o tumačenju određenih odredbi, osobito s obzirom na područje primjene, pa je Komisija organizirala otvorenu radionicu u studenome 2014. u Bruxellesu. Cilj radionice bio je odgovoriti na probleme i pitanja povezane s prenošenjem Direktive o radijskoj opremi kako bi države članice bile spremne na pravodobnu i usklađenu pripremu nacionalnih mjera prenošenja te kako bi dionici (npr. industrija i prijavljena tijela) bili spremni na dosljednu primjenu Direktive o radijskoj opremi nakon datuma početka njezine primjene.

Na radionici je sudjelovao velik broj sudionika (približno 100) koji su došli, uglavnom, iz država članica, država EFTA-e¹⁵, europskih organizacija za normizaciju, industrijskih udruženja, prijavljenih tijela, udruženja potrošača itd. Nakon toga je na *web*-mjestu Komisije objavljen dokument „Pitanja i odgovori”¹⁶.

¹⁰ Odjeljci 2. i 3. ovog izvješća.

¹¹ Odjeljci 3.4. i 5.1. ovog izvješća.

¹² Odjeljak 5.2.1. ovog izvješća.

¹³ Odjeljak 5.3. ovog izvješća.

¹⁴ Odjeljak 5.2. ovog izvješća.

¹⁵ Europsko udruženje slobodne trgovine.

¹⁶

https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp?FormPrincipal:_idcl=FormPrincipal:_id1&FormPrincipal_SUBMIT=1&id=2c3f2fd2-7a1e-498b-b256-

2.2. Smjernice o datumu početka primjene koje se odnose na nove direktive o električnom sektoru

Bilo je potrebno državama članicama i dionicima dati smjernice u kojima se posebno objašnjava primjenjivost novih direktiva o električnom sektoru (Direktiva 2014/30/EU, Direktiva 2014/35/EU i Direktiva o radijskoj opremi) s obzirom na datum stavljanja proizvoda na tržište. Službe Komisije stoga su pripremile te smjernice, koje su objavljene na *web*-mjestu Komisije¹⁷.

U tom se dokumentu pojašnjava koja je direktiva o električnom sektoru primjenjiva u određenoj situaciji, uzimajući u obzir datum stavljanja proizvoda na tržište, prijelazno razdoblje iz Direktive o radijskoj opremi, područje primjene starih i novih direktiva o električnom sektoru te datum početka primjene tih direktiva.

2.3. Vodič za Direktivu o radijskoj opremi

Novi Vodič za Direktivu o radijskoj opremi objavljen je u svibnju 2017. na *web*-mjestu Komisije¹⁸. Taj vodič namijenjen je kao priručnik za sve strane na koje se Direktiva o radijskoj opremi izravno ili neizravno odnosi. Trebao bi pomoći pri tumačenju Direktive o radijskoj opremi. Vodič nije pravno obvezujući.

U Vodiču se objašnjavaju i pojašnjavaju neka od najvažnijih pitanja povezanih s primjenom Direktive o radijskoj opremi, kao što su područje primjene, bitni zahtjevi, primjenjivi postupci za ocjenjivanje sukladnosti, određene posebne obveze koje se odnose na gospodarske subjekte itd. Pripremljen je u suradnji s državama članicama i dionicima (industrijska udruženja, udruženja potrošača, prijavljena tijela, europska tijela za normizaciju).

Službe Komisije u lipnju 2018. objavile su ažuriranu verziju tog Vodiča, koju je odobrio i Odbor za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM)¹⁹, u kojoj se nalaze pojašnjenja o pitanjima koja su postavljena nakon objave prve verzije Vodiča te ažurirana upućivanja. Primjerice, u njoj se pojašnjava je li Direktiva o radijskoj opremi

c7c85e96891a&javax.faces.ViewState=WxO%2B3DiKvC1sgfiJgWiFpwTJEIzCb7sHCA1Tg7Y4WroVCye3RKhZnoGa5AxXOt1iNR9YAQMn7hmkBcHBMzQVh6vbC225GAC2nNQAj95%2B6qjnODVKE9YgTSrWWN5p7lXZP4NIUih%2Ft2Xjfli4tplfoU1%2BqU%3D

¹⁷ http://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering/ec-support_en

¹⁸ http://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering/red-directive_hr

¹⁹ Za Odbor TCAM vidjeti odjeljak 3.5.

primjenjiva na radijske module, navode se najnovije informacije o primjenjivosti direktive na dronove te se u njoj nalaze upućivanja na dodatne smjernice o kombiniranoj opremi²⁰.

3. Djelovanje

3.1. Obavijest o mjerama za prenošenje

Člankom 49. stavkom 1. Direktive o radijskoj opremi propisano je da države članice do 12. lipnja 2016. donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom (tj. s Direktivom o radijskoj opremi). One odmah dostavljaju tekst tih mjera Komisiji.

Do srpnja 2016. 14 država članica dostavilo je obavijesti o svojim nacionalnim mjerama za prenošenje. Stoga je Europska komisija u srpnju 2016. poslala službenu opomenu ostalim državama članicama (njih 14) koje nisu postupile u skladu s člankom 49. stavkom 1. Do kraja 2017. sve su države članice dostavile obavijest o jednom ili više nacionalnih akata koji se navodi kao nacionalne mjere za prenošenje. Stoga je Direktiva o radijskoj opremi prenesena u svim državama članicama te su zatvoreni svi spisi o povredi koji se odnose na članak 49. stavak 1. Direktive o radijskoj opremi. Informacije o postupcima zbog povrede koji su uslijedili dostupne su, za svaku pojedinu državu članicu, u bazi podataka Komisije²¹.

Službe Komisije nisu zaprimile nikakve pritužbe o problemima prouzročenima s obzirom na slobodu kretanja radijske opreme koja je već sukladna Direktivi o radijskoj opremi, a koji su proizašli iz zakašnjelog prenošenja Direktive o radijskoj opremi.

3.2. Primjena u državama EGP-a i EFTA-e

Direktiva o radijskoj opremi primjenjiva je u državama EGP-a²² i EFTA-e²³ (Norveška, Island i Lihtenštajn) jer je Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a²⁴ ugrađena u Sporazum o EGP-u te su je te države nakon toga prenijele u svoja nacionalna prava.

²⁰ Te dodatne smjernice odnose se na primjenjivost direktiva o električnom sektoru s obzirom na neradijske proizvode (kao što su kućanski uređaji) ako oni rade s pomoću radijske opreme te s obzirom na električnu/elektroničku opremu ako je sastavni dio neelektričnih proizvoda ili je na njih pričvršćena (kao što su obuća, namještaj itd.). Objavljene su na *web*-mjestu Komisije:

http://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering/ec-support_en

²¹ http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=hr

²² Europski gospodarski prostor.

²³ Europsko udruženje slobodne trgovine.

Švicarska je prilagodila svoje nacionalno zakonodavstvo²⁵ koje je ekvivalentno Direktivi o radijskoj opremi. U skladu s time, poglavlje 7. Priloga I. Sporazumu o međusobnom priznavanju koji je sklopljen između EU-a i Švicarske, koji je stupio na snagu 1. lipnja 2002.²⁶, izmijenjeno je²⁷ kako bi se odražavalo novu pravnu stečevinu EU-a i ekvivalentno švicarsko zakonodavstvo.

3.3. Ocjenjivanje sukladnosti

Službe Komisije u svibnju 2015. poslale su svim državama članicama dopis kojim su ih pozvale da započnu prijavljivati svoja tijela za ocjenjivanje sukladnosti na temelju Direktive o radijskoj opremi, pod uvjetom da su prenesene odgovarajuće odredbe Direktive o radijskoj opremi. U tom je dopisu istaknuto i da će se 13. lipnja 2017. (tj. nakon završetka prijelaznog razdoblja koje je predviđeno člankom 48. Direktive o radijskoj opremi) povući prijave za tijela prijavljena na temelju direktive koja je stavljena izvan snage.

Do završetka prijelaznog razdoblja (tj. do 12. lipnja 2017.) prijavljeno je 61 tijelo, do kraja 2017. prijavljena su još četiri tijela, a do kraja travnja 2018. ukupno je prijavljeno 70 takvih tijela²⁸.

Nisu zabilježeni nikakvi posebni problemi s obzirom na prijavu tijela za ocjenjivanje sukladnosti na temelju Direktive o radijskoj opremi. Osim toga, Komisija nikada nije primila nikakve informacije o tome da su prijavljena tijela preopterećena ili da ne mogu izvršavati svoje zadaće. Iako je došlo do kašnjenja s objavom usklađenih normi (pojednostiti o tome navode se u odjeljku 4) te je kao posljedica toga bilo potrebno uključiti prijavljeno tijelo za posebne zahtjeve²⁹, Komisija ipak nije primila nikakve informacije u kojima bi se upućivalo na to da su ta tijela preopterećena.

Direktiva o radijskoj opremi direktiva je s novim pristupom. Uglavnom se temelji na sustavu EU izjave o sukladnosti, kojom se proizvođače obvezuje na certificiranje vlastitih proizvoda i

²⁴ Odluka Zajedničkog odbora EGP-a br. 89/2016 od 29. travnja 2016. o izmjeni Priloga II. (Tehnički propisi, norme, ispitivanje i potvrđivanje) Sporazumu o EGP-u (COM/2012/0584 final).

²⁵ Pravilnik od 25. studenoga 2015. o telekomunikacijskoj opremi (OPT) (RO 2016 179) i Pravilnik Saveznog ureda za komunikacije (OFCOM) od 26. svibnja 2016. o telekomunikacijskoj opremi (RO 2016 1673) kako je zadnje izmijenjen 15. lipnja 2017. (RO 2017 3201).

²⁶ SL L 114, 30.4.2002., str. 369. s izmjenama i dopunama.

²⁷ Odluka Zajedničkog odbora 1/2017 od 28. srpnja 2017., SL L 323, 7.12.2017., str. 51.–102.

²⁸ To uključuje tijela koja su prijavile države EU-a/države EGP-a/države potpisnice sporazuma o međusobnom priznavanju. Popis s pojedinostima i ažuriranim informacijama može se pronaći na adresi: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>

²⁹ Za ocjenjivanje sukladnosti sa zahtjevima koji se odnose na članak 3. stavke 2. i 3., ali takva obveza ne postoji za zahtjeve koji se odnose na članak 3. stavak 1.

održavanje tehničke dokumentacije, u pogledu sukladnosti proizvoda s primjenjivim zahtjevima, radi inspekcijskog pregleda koji provode tijela za nadzor.

U posebnim i iznimnim situacijama³⁰ zahtijeva se uključivanje treće strane (u ovom slučaju, prijavljenog tijela). Međutim, proizvođači su u prošlosti često tražili potvrdu prijavljenog tijela kad bi primijenili odgovarajuće usklađene norme, čak i kad ona nije bila potrebna³¹. Tek treba vidjeti hoće li usklađivanje postupaka za ocjenjivanje sukladnosti s novim zakonodavnim okvirom potaknuti proizvođače da potvrdu prijavljenog tijela traže samo u posebnim situacijama koje su predviđene Direktivom što će dovesti do smanjenja administrativnih troškova.

Detaljnim kriterijima koji su utvrđeni u Direktivi o radijskoj opremi, a koje tijela za ocjenjivanje sukladnosti moraju ispuniti, nastoji se osigurati dostatna i ujednačeno visoka razina učinkovitosti tih tijela. Na temelju sporazuma o međusobnom priznavanju sklopljenih s nizom država³² proizvođači mogu ostvariti korist od pristupa širem tržištu.

Resorna skupina prijavljenih tijela, Udruženje za sukladnost s Direktivom o radijskoj opremi (REDCA)³³, pridonosi učinkovitoj provedbi predmetnog zakonodavstva u suradnji s odborom koji je osnovan na temelju Direktive o radijskoj opremi, tj. Odborom za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM)³⁴ te olakšava usklađivanje praksi ocjenjivanja sukladnosti. Udruženje REDCA surađuje s relevantnim organizacijama kao što su Europski institut za telekomunikacijske norme (ETSI), Odbor za elektroničke komunikacije (ECC) i skupina za upravnu suradnju (ADCO RED)³⁵. Poznato je da se dosljednom primjenom postupaka za ocjenjivanje sukladnosti olakšava ostvarivanje otvorenog i konkurentnog tržišta u cijeloj Europi.

3.4. Nadzor tržišta (sukladnost i bolja suradnja)

³⁰ Za potrebe bitnih zahtjeva utvrđenih u članku 3. stavcima 2. i 3. Direktive o radijskoj opremi, ocjenjivanje sukladnosti u koje je uključeno prijavljeno tijelo primjenjuje se ako su usklađene norme djelomično primijenjene ili nisu primijenjene ili ne postoje.

³¹ Izvješće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu, Drugo izvješće o napretku u djelovanju Direktive 1999/5/EZ o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi i o uzajamnom priznavanju njihove sukladnosti (COM/2010/0043).

³² https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/international-aspects/mutual-recognition-agreements_en

³³ U članku 38. Direktive zahtijeva se da države članice osiguravaju da tijela koja su prijavile sudjeluju u radu resorne skupine prijavljenih tijela (zbog čega ona i postoji), izravno ili preko imenovanih predstavnika.

³⁴ Za Odbor TCAM vidjeti odjeljak 3.5.

³⁵ Za ADCO RED vidjeti odjeljak 3.4.

Općenito, na temelju Direktive o radijskoj opremi, u kojoj se primjenjuje okvir za nadzor tržišta za proizvode koji je uspostavljen Uredbom (EZ) 765/2008³⁶, ostvaruje se bolja i učinkovitija suradnja nacionalnih tijela za nadzor tržišta, koja je neophodna za uspjeh politike nadzora tržišta te za jamčenje otvorenog i konkurentnog tržišta u cijeloj Europi. Toj suradnji doprinose internetski podržan informacijski i komunikacijski sustav za bazu podataka o paneuropskom nadzoru tržišta (ICSMS) i sustav brzog uzbuñivanja za neprehrambene opasne proizvode (RAPEX), koji su osnovni alati za razmjenu informacija i optimizaciju podjele posla među nadležnim tijelima³⁷.

Suradnja je osigurana i osnivanjem i djelovanjem skupine za upravnu suradnju nacionalnih tijela za nadzor tržišta u odreñenom sektoru, tj. skupinom ADCO RED. Jedna od važnih aktivnosti skupine ADCO RED jest pripremanje godišnjih statističkih podataka o nadzoru tržišta za opremu koja je obuhvaćena područjem primjene Direktive o radijskoj opremi (i direktive koja joj je prethodila – Direktive 1999/5/EZ) i njihovo podnošenje Komisiji i Odboru za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM)³⁸.

U trenutku zaključivanja ovog izvješća skupina ADCO RED predstavila je statističke podatke o nadzoru tržišta za 2016.³⁹ u kojima se, s obzirom na to da se te godine još uvijek primjenjivala Direktiva 1999/5/EZ, prikazuju statistički podaci koji prikazuju nalaze o proizvodima pronađenima na tržištu koji nisu sukladni s Direktivom 1999/5/EZ. Konkretno, Direktiva 1999/5/EZ primjenjivala se do 12. lipnja 2016., dok su u razdoblju od 13. lipnja 2016. do 12. lipnja 2017., zbog prijelaznog razdoblja koje je predviđeno člankom 48. Direktive o radijskoj opremi, proizvođači mogli birati između primjene Direktive 1999/5/EZ ili Direktive o radijskoj opremi. Na temelju tih statističkih podataka može se pretpostaviti da su proizvođači tijekom tog razdoblja radije primjenjivali Direktivu 1999/5/EZ. Kao posljedica toga ne mogu se izvesti konkretni zaključci o tome odnosi li se na određene vrste radijske opreme niska razina sukladnosti s obzirom na zahtjeve iz Direktive o radijskoj opremi.

³⁶ Za pitanja nadzora tržišta, Direktiva o radijskoj opremi primjenjuje se zajedno s člancima 15.–29. Uredbe (EZ) br. 765/2008.

³⁷ Sustav ICSMS informatička je platforma za olakšavanje komunikacije između tijela za nadzor tržišta u EU-u i u zemljama EFTA-e. Njime se brzo i učinkovito razmjenjuju informacije o nesukladnim proizvodima, izbjegava se udvostručavanje rada i ubrzava se uklanjanje nesukladnih proizvoda s tržišta. Sustav RAPEX omogućava brzu razmjenu informacija između zemalja EGP-a i Europske komisije o opasnim neprehrambenim proizvodima. Pravni okvir za uspostavu sustava RAPEX je Direktiva o općoj sigurnosti proizvoda 2001/95/EZ. Uredbom (EZ) 765/2008 područje primjene RAPEX-a proširilo se na nepotrošačke proizvode i rizike koji se ne odnose samo na zdravlje i sigurnost u mjeri u kojoj su obuhvaćeni zakonodavstvom EU-a o usklađivanju. Razmjena informacija provodi se s pomoću internetske aplikacije koju održava Europska komisija.

³⁸ Za pojedinosti o ciljevima skupina za upravnu suradnju vidjeti:

http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/market-surveillance/organisation/administrative-cooperation-groups_en

³⁹ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/24223>

Osim prethodno navedenih podataka Komisija je od država članica⁴⁰ dobila informacije o primjeni Direktive o radijskoj opremi u skladu s člankom 47. stavkom 1.⁴¹ Na temelju tih informacija isto se tako može zaključiti da su proizvođači do završetka prijelaznog razdoblja radije primjenjivali direktivu koja je stavljena izvan snage, no koja je još uvijek bila primjenjiva, tj. Direktivu 1999/5/EZ. Kao posljedica toga sukladnost radijske opreme koja je bila na tržištu ocijenjena je na temelju te direktive.

Osim toga, u izvješćima koja su dobivena u skladu s člankom 47. stavkom 1. ne pokazuje se niti se zaključuje da postoji problem s niskom razinom sukladnosti s bitnim zahtjevima iz Direktive o radijskoj opremi u odnosu na bilo koju od kategoriju radijske opreme.

U sljedećim će godinama države članice moći ocijeniti sukladnost radijske opreme s novom direktivom (Direktivom o radijskoj opremi) i dostaviti detaljnije informacije i podatke o tome.

Poseban problem koji su tijekom sastanaka skupine ADCO RED iznijela tijela za nadzor tržišta bila je nedovoljna jasnoća u pogledu primjene Direktive o radijskoj opremi na bespilotne letjelice (dronove) i potreba da se osigura da njezini zahtjevi o elektromagnetskoj kompatibilnosti i radiofrekvencijskom spektru budu primjenjivi (barem) na potrošačke i komercijalne dronove. Tijekom rasprava o donošenju Uredbe u području civilnog zrakoplovstva⁴² dogovorena je izmjena iznimke iz Direktive o radijskoj opremi koja se odnosi na zrakoplovnu opremu⁴³. Kao posljedica toga, novom Uredbom (EU) 2018/1139⁴⁴, koja je primjenjiva od 11. rujna 2018., izmijenjen je Prilog I. (stavak 3.) Direktivi o radijskoj opremi čime se nastoji osigurati da će se Direktiva o radijskoj opremi primjenjivati na većinu kategorija dronova.

Komisija je 2017. predstavila zakonodavni prijedlog Uredbe o poštovanju i provedbi pravila jedinstvenog tržišta za neprehrambene proizvode⁴⁵ kojom se nastoji smanjiti broj nesukladnih proizvoda na jedinstvenom tržištu. Konkretnije, na temelju te uredbe poduzeća će dobiti prave poticaje, pojačat će se provjere sukladnosti i promicat će se bliža suradnja između

⁴⁰ Do travnja 2018.: od 21 države članice EU-a.

⁴¹ Članak 47. stavak 1.: Države članice Komisiji podnose redovita izvješća o primjeni Direktive do 12. lipnja 2017. i najmanje svake dvije godine poslije toga. Izvješća sadrže prikaz aktivnosti tržišnog nadzora koje provode države članice i daju informacije je li i u kojoj mjeri postignuta sukladnost sa zahtjevima Direktive, posebno uključujući zahtjeve za identifikaciju gospodarskih subjekata.

⁴² Prijedlog o stavljanju izvan snage i zamjeni Uredbe (EZ) br. 216/2008, COM/2015/0613 final – 2015/0277 (COD).

⁴³ Točka 3. Priloga I. Direktivi o radijskoj opremi.

⁴⁴ Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (Tekst značajan za EGP)

⁴⁵ Postupak 2017/0353/COD.

provedbenih tijela konsolidacijom postojećeg okvira za aktivnosti nadzora tržišta. Osim toga, njome će se poticati zajednička djelovanja tijela za nadzor tržišta iz više država članica, poboljšat će se razmjena informacija, promicat će se koordinacija programa za nadzor tržišta te će se stvoriti pojačani okvir za kontrolu proizvoda koji ulaze na tržište Unije i za poboljšanu suradnju između tijela za nadzor tržišta i carinskih tijela. Ona, među ostalim, uključuje brisanje članka 39. i članka 40. stavka 1. četvrtog podstavka Direktive o radijskoj opremi⁴⁶.

3.5. Odbor TCAM

Člankom 45. Direktive o radijskoj opremi osniva se Odbor za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM), koji je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011⁴⁷. Odbor za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM)⁴⁸ daje svoje mišljenje o predloženim provedbenim aktima na temelju Direktive o radijskoj opremi i općenito raspravlja o bilo kojem drugom pitanju koje se odnosi na primjenu Direktive, a koje je postavio predsjednik Odbora ili predstavnik države članice u skladu s poslovníkom Odbora.

Odbor, kojim predsjedaju službe Komisije, ažurirao je svoj poslovník, koji su prethodno pripremile službe Komisije, a odobrio ga je Odbor za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija⁴⁹ te je taj poslovník stupio na snagu 19. rujna 2017. Stoga je funkcioniranje Odbora osigurano.

Treba napomenuti da je sličan odbor postojao na temelju Direktive 1999/5/EZ (direktive koja je stavljena izvan snage). Odbor osnovan na temelju Direktive 1999/5/EZ imenovao je radnu skupinu kojom su predsjedale službe Komisije⁵⁰ radi pružanja pomoći i savjeta o konkretnim pitanjima. Ta radna skupina nastavlja sa svojim radom kao skupina u okviru Odbora osnovanog na temelju Direktive o radijskoj opremi.

Odbor za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM) osnovao je 2015. i podskupinu⁵¹ za „zrakoplovne proizvode, njihove sastavnice i uređaje”. Ta je

⁴⁶ Zbog te izmjene, ako ona bude donesena, Direktiva o radijskoj opremi primjenjivat će se zajedno s odredbama te uredbe, a ne zajedno s člancima 15.–29. Uredbe (EZ) br. 765/2008 kad je riječ o nadzoru tržišta.

⁴⁷ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁴⁸ Predstavnicima država članica sudjeluju u radu Odbora kao članovi, a predstavnici država EGP-a i EFTA-e te Turske i Švicarske sudjeluju u radu Odbora kao promatrači.

⁴⁹ Nacrt poslovnika podnesen je putem sustava CIRCABC na odobrenje članovima Odbora za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM) tijekom razdoblja od 3. kolovoza do 18. rujna 2017.

⁵⁰ Sastoji se od stručnjaka iz država članica, država EGP-a i EFTA-e, Turske i Švicarske te dionika (kao što su industrijska udruženja, udruženja potrošača, prijavljena tijela, europska tijela za normizaciju).

⁵¹ TCAM WG 07.

podskupina uspostavljena radi razmatranja pitanja i prijedloga koji su izneseni u dokumentu Odbora TCAM o izuzećima za zrakoplovnu opremu, njezine sastavnice i uređaje iz Priloga I. Direktivi o radijskoj opremi te posebnim slučajevima koje proučavaju europske organizacije za normizaciju, kao što su dronovi i radari za otkrivanje prepreka. Ta je podskupina 2016. Odboru TCAM predstavila nalaze i preporuke za daljnju ocjenu⁵².

Proveden je jedan postupak glasovanja u skladu s člankom 45. stavkom 2. – savjetodavni postupak – koji se odnosio na nacrt provedbene uredbe Komisije kojom se određuje način prikaza informacija iz članka 10. stavka 10. Direktive 2014/53/EU, o kojem je Odbor dao pozitivno mišljenje⁵³.

Zajednički sastanci Odbora TCAM i odbora osnovanog Odlukom o radiofrekvencijskom spektru (676/2002/EZ)⁵⁴, Odbora za radiofrekvencijski spektar (RSC), organiziraju se radi rasprave o zajedničkim pitanjima koja se odnose na radijsku opremu čime se, prema potrebi, olakšava djelovanje Direktive o radijskoj opremi. Posljednji sastanak te zajedničke skupine održan je u listopadu 2017.

4. Usklađene norme

4.1. Svrha usklađenih normi

Primjena usklađenih normi, upućivanja na koje se na temelju predmetne Direktive objavljuju u *Službenom listu Europske unije*, dobrovoljna je, no ima tu prednost da pruža „pretpostavku o sukladnosti” s odgovarajućim bitnim zahtjevima koji se nastoje obuhvatiti tim normama⁵⁵.

Ako proizvođač odluči ne pridržavati se usklađene norme ili je primijeniti samo djelomično, obvezan je na drugi način dokazati da je radijska oprema sukladna s bitnim zahtjevima i pružiti potpuno tehničko obrazloženje kako bi pokazao sukladnost s tim zahtjevima. Ako usklađene norme ne postoje ili se ne primjenjuju, od proizvođača se zahtijeva da se obrati prijavljenom tijelu radi ocjenjivanja sukladnosti sa zahtjevima koji se odnose na članak 3. stavke 2. i 3., ali takva obveza ne postoji za zahtjeve koji se odnose na članak 3. stavak 1.

EU od sredine 1980-ih u sve većoj mjeri koristi norme kao potporu svojim politikama i zakonodavstvu. Normizacija je znatno pridonijela uspostavi unutarnjeg tržišta u kontekstu

⁵² TCAM WG 08(13).

⁵³ Vidjeti odjeljak 5.2.3.

⁵⁴ Odluka br. 676/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o regulatornom okviru za politiku radiofrekvencijskog spektra u Europskoj zajednici (SL L 108, 24.4.2002.).

⁵⁵ Na temelju članka 16. Direktive pretpostavlja se da je radijska oprema, sukladna s usklađenim normama ili s dijelom usklađenih normi upućivanja na koje su objavljena u *Službenom listu Europske unije*, u skladu s bitnim zahtjevima iz članka 3. obuhvaćenima navedenim normama ili dijelovima tih normi.

zakonodavstva „novog pristupa”, koje se odnosi na europske norme koje su razvile europske organizacije za normizaciju. Te europske organizacije imaju posebne sporazume (Bečki sporazum i Frankfurtski sporazum) s Međunarodnom organizacijom za normizaciju/Međunarodnom elektrotehničkom komisijom kojima se osigurava suradnja s obzirom na većinu predmeta normizacije te se izbjegava preklapanje njihovih aktivnosti. Posebno, ako se na međunarodnoj razini radi na nečemu što se može prihvatiti u Europi, prednost se daje radu na međunarodnoj razini.

4.2. Priprema usklađenih normi

Komisija je, postupajući u skladu s člankom 10. Uredbe (EU) br. 1025/2012 o normizaciji⁵⁶, zatražila od Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) i Europskog instituta za telekomunikacijske norme (ETSI) da izrade, kao potporu provedbi članka 3. Direktive o radijskoj opremi, usklađene norme za radijsku opremu⁵⁷ (ovlaštenje).

Ovlaštenje je CENELEC-u i ETSI-ju dodijeljeno gotovo dvije godine prije isteka prijelaznog razdoblja predviđenog Direktivom o radijskoj opremi. Ovlaštenje je dodijeljeno 4. kolovoza 2015., dok je prijelazno razdoblje završilo 12. lipnja 2017.

Rok za dostavu normi (15. ožujka 2016.) utvrđen je u ovlaštenju.

Tijekom pripreme tog ovlaštenja savjetovalo se s CENELEC-om i ETSI-jem. Oni su stoga pravodobno bili svjesni potrebe da počnu s pripremom usklađenih normi za potrebe Direktive o radijskoj opremi.

Na najnovijem popisu usklađenih normi na temelju Direktive 1999/5/EZ nalazile su se 252 usklađene norme, od kojih se 21 norma odnosila na bitne zahtjeve iz članka 3. stavka 1. točke (a), 52 norme odnosile su se na zahtjeve iz članka 3. stavka 1. točke (b), a 179 normi odnosilo se na zahtjeve iz članka 3. stavaka 2. i 3.⁵⁸ Ažuriranje nije bilo potrebno za sve te usklađene norme⁵⁹. Promjene u postojećem skupu normi koje su dostupne na temelju direktive koja je stavljena izvan snage (Direktiva 1999/5/EZ), a koje su potrebne kako bi se primjereno odražavale promjene uvedene Direktivom o radijskoj opremi, bile su ograničene. Ne dovodeći u pitanje bilo koje nove norme koje je trebalo pripremiti zbog novog područja

⁵⁶ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.

⁵⁷ Provedbena odluka Komisije od 4. kolovoza 2015. o zahtjevu za normizaciju Europskom odboru za elektrotehničku normizaciju i Europskom institutu za telekomunikacijske norme u pogledu radijske opreme kao potpore Direktivi 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća.

⁵⁸ Svaka usklađena norma sa svojim izmijenjenim verzijama ili u višestrukim verzijama (nove i prethodne verzije) brojana je kao jedna usklađena norma.

⁵⁹ Primjerice, neke od njih izmijenjene su ili su obuhvaćale opremu koja nije obuhvaćena područjem primjene Direktive o radijskoj opremi.

primjene Direktive o radijskoj opremi (u usporedbi s područjem primjene Direktive 1999/5/EZ), za potrebe objavljivanja na temelju Direktive o radijskoj opremi bilo je potrebno ažurirati 187 normi na koje su upućivanja objavljena na temelju Direktive 1999/5/EZ⁶⁰.

Međutim, došlo je do kašnjenja u objavi usklađenih normi na temelju Direktive o radijskoj opremi zbog toga što velik broj normi nije bio dostavljen u roku odnosno nije bio ažuriran ili prilagođen za potrebe Direktive o radijskoj opremi.

Prema Uredbi (EU) 1025/2012 o normizaciji Komisija može usklađene norme objaviti u Službenom listu Europske unije samo ako su ih organizacije za normizaciju službeno dostavile i ako zadovoljavaju zahtjeve koji se njima nastoje obuhvatiti.

Prethodno navedeni problemi s pravodobnom dostupnošću normi izazvali su političku i medijsku pažnju.

4.3. Opći koraci koje je Komisija poduzela za rješavanje tih problema

U nastojanju da riješe prethodno navedene probleme i izbjegnu ponovno pojavljivanje takvih situacija u budućnosti službe Komisije blisko su surađivale s europskim organizacijama za normizaciju.

Prvo, Komisija je usklađene norme koje su dostavili CENELEC i ETSI ocijenila u najkraćem mogućem roku. Prosječno vrijeme potrebno za ocjenu normi bilo je kraće od dva mjeseca od trenutka njihove neslužbene dostave te mjesec dana od trenutka njihove službene dostave. Komisija je započela s objavljivanjem usklađenih normi na mjesečnoj osnovi kako bi osigurala da odgovarajuće usklađene norme budu dostupne proizvođačima u najkraćem mogućem roku, kako je predviđeno člankom 10. stavkom 6. Uredbe 1025/2016 o normizaciji. Kao posljedica toga objavljivanje odgovarajućih usklađenih normi moglo se provesti u prosjeku u roku od dva do tri mjeseca nakon što su ih CENELEC i ETSI dostavili. Kad god je to od nje zatraženo, Komisija je dala i primjedbe na nacrt normi kako bi spriječila potencijalne probleme pri njihovoj kasnijoj objavi u Službenom listu Europske unije.

Nadalje, službe Komisije organizirale su zajedničku radionicu s europskim tijelima za normizaciju radi opisivanja i objašnjavanja zahtjeva o kvaliteti koji se zahtijevaju u pogledu usklađenih normi te najčešćih pogrešaka pri izradi usklađenih normi kako bi se one u budućnosti izbjegle⁶¹. Tijekom radionice na konkretnim su studijama slučaja objašnjeni razlozi za neobjavljivanje i prikazani primjeri nekih od najčešćih učinjenih pogreški. Raspravljalo se i o preporukama te mogućim daljnjim koracima u vezi s odabranim problemima.

⁶⁰ CENELEC je morao ažurirati 26 usklađenih normi, a ETSI njih 161.

⁶¹ Radionica je organizirana u siječnju 2017. u Bruxellesu, a na njoj su bili i sudionici iz nacionalnih tijela za normizaciju, tijela za nadzor tržišta i industrijskih udruženja.

Zbog kašnjenja u pripremi i objavi usklađenih normi na temelju Direktive o radijskoj opremi⁶² službe Komisije primile su mnoga pitanja o primjenjivosti Direktive o radijskoj opremi, primjenjivim odredbama tijekom prijelaznog razdoblja i o tome hoće li ti problemi utjecati na opskrbu radijskom opremom (npr. mobilnim telefonima) koja je stavljena na tržište prije završetka prijelaznog razdoblja (tj. prije 13. lipnja 2017.). Radi dodatnog pojašnjenja stanja dionicima službe Komisije pripremile su dokument s naslovom „Često postavljana pitanja” koji je prvo objavljen na *web*-mjestu Komisije u travnju 2017.⁶³ i koji se otada prema potrebi ažurira.

Općenito, Komisija u okviru Strategije jedinstvenog tržišta⁶⁴ radi na osuvremenjivanju europskog sustava normizacije te je pokrenula takozvanu zajedničku inicijativu o normizaciji. Cilj je te inicijative surađivati s tijelima za normizaciju i državama članicama u okviru javnog i privatnog partnerstva kako bi se bolje odgovorilo na europske probleme povezane s normizacijom, razmjenjivale informacije o novim pravilima i razvojima događaja te poboljšalo razumijevanje uloge normi.

4.4. Konkretno situacije i rješenja

Osim koraka koji su primijenjeni za pronalaženje rješenja za probleme koji su nastali u vezi s pripremom usklađenih normi na temelju Direktive o radijskoj opremi, službe Komisije, u nastojanju da povećaju broj objavljenih normi, primijenile su i pragmatična rješenja u dvjema posebnim situacijama opisanim u nastavku.

4.4.1. Norma za WiFi (EN 301 893)

Posebna situacija javila se uslijed nove verzije norme koju je u svibnju 2017. dostavio ETSI, a koja obuhvaća velik broj WiFi proizvoda (EN 301 893)⁶⁵.

Komisija je kao rješenje uvela prijelazno razdoblje kojim je industriji osigurala dostatno vrijeme za prilagodbu specifikacijama iz te nove usklađene norme.

⁶² Vidjeti u nastavku.

⁶³ http://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering/red-directive_hr

⁶⁴ Strategija jedinstvenog tržišta Komisijin je plan za ostvarivanje punog potencijala jedinstvenog tržišta:

http://ec.europa.eu/growth/single-market/strategy_hr

⁶⁵ EN 301 893: 5 GHz RLAN; Usklađena norma koja obuhvaća bitne zahtjeve iz članka 3. stavka 2. Direktive 2014/53/EU.

4.4.2. Usklađene norme koje nisu uključivale specifikacije o parametrima radnih karakteristika prijamnika

Neke usklađene norme ETSI-ja, koje su objavljene na temelju Direktive 1999/5/EZ, nisu u potpunosti poštovale bitne zahtjeve iz nove Direktive o radijskoj opremi (npr. parametri radnih karakteristika prijamnika). Posebno rješenje koje je Komisija primijenila bilo je to da je tijekom uključivanja upućivanja na te usklađene norme na popis usklađenih normi objavljenih u Službenom listu Europske unije⁶⁶ na temelju Direktive o radijskoj opremi umetnula bilješku u kojoj se navodi da se tim normama ne stvara pretpostavka sukladnosti u pogledu tih parametara koji nedostaju. Kad je riječ o tom relativno ograničenom broju parametara koji nedostaju, proizvođači bi morali primijeniti postupak za ocjenjivanje sukladnosti koji uključuje prijavljeno tijelo (tj. bilo koji postupak naveden u Prilogu III. ili Prilogu IV. Direktivi o radijskoj opremi).

4.5. Status usklađenih normi na temelju Direktive o radijskoj opremi

Zbog poduzetih napora i primijenjenih koraka broj usklađenih normi ETSI-ja, na koje su upućivanja objavljena na temelju Direktive o radijskoj opremi prije završetka prijelaznog razdoblja⁶⁷, bio je čak veći od broja normi na koje su upućivanja objavljena na temelju Direktive 1999/5/EZ (Direktiva o radijskoj opremi: 134; Direktiva 1999/5/EZ: 125)⁶⁸. Početkom ožujka 2018. u Službenom listu Europske unije na temelju Direktive o radijskoj opremi objavljena su upućivanja na pet dodatnih normi ETSI-ja te na pet normi CENELEC-a, čime je dosegnut ukupan broj od 144 usklađene norme⁶⁹.

5. Zahtjevi

5.1. Zahtjevi koji se temelje na novom pristupu

U Direktivi o radijskoj opremi utvrđuju se bitni zahtjevi za sigurnost i zdravlje, elektromagnetsku kompatibilnost i učinkovitu uporabu radiofrekvencijskog spektra. Njome se predviđa i osnova za daljnju regulativu kojom se uređuju određeni dodatni aspekti, npr. zaštita

⁶⁶ Objavljen 8. lipnja 2017., neposredno prije završetka prijelaznog razdoblja, koje je završilo 12. lipnja 2017.

⁶⁷ Tj. prije 12. lipnja 2017.

⁶⁸ Svaka usklađena norma sa svojim izmijenjenim verzijama ili u višestrukim verzijama (nove i prethodne verzije) brojana je kao jedna usklađena norma.

⁶⁹ 139 normi ETSI-ja: odnose se na bitne zahtjeve iz članka 3. stavaka 2. i 3. Pet normi CENELEC-a: četiri norme CENELEC-a odnose se na bitne zahtjeve iz članka 3. stavka 1. točke (a), a jedna norma CENELEC-a odnosi se na bitne zahtjeve iz članka 3. stavka 1. točke (b).

privatnosti i osobnih podataka, zaštita od prijevare, interoperabilnost, pristup hitnim službama, sukladnost kombinacije radijske opreme i softvera.

Bitni sigurnosni zahtjevi iz Direktive o radijskoj opremi, kao i iz Direktive 1999/5/EZ, odnose se na sigurnosne ciljeve iz Direktive 2014/35/EU. Ti ciljevi, koji su u EU-u primjenjivi već više od 35 godina, obuhvaćaju sve opasnosti za sigurnost koja je u javnom interesu, a njima se nastoji osigurati koherentan sustav i visoka razina zaštite za korisnike. U podacima o nadzoru tržišta koji su dobiveni do trenutka zaključivanja ovog izvješća nisu iznesene nikakve zabrinutosti ili problemi povezani sa sigurnom razinom radijske opreme koja je stavljena na tržište niti se u njima upućuje na kakve nezgode koje je prouzročila radijska oprema.

Bitne zahtjeve iz Direktive o radijskoj opremi nadopunjuju dobrovoljne usklađene norme⁷⁰.

5.2. Ovlaсти dodijeljene Komisiji za donošenje delegiranih i provedbenih akata

5.2.1. Članak 3. stavak 3. (dodatni bitni zahtjevi) i članak 4. (kombinacije radijske opreme i softvera)

Člankom 3. stavkom 3. Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje delegiranih akata radi pobližeg određivanja kategorija ili razreda radijske opreme na koje se odnosi svaki od zahtjeva utvrđenih člankom 3. stavkom 3. točkama od (a) do (i). Ti se zahtjevi odnose na interoperabilnost, hitne službe, softver, prijevare, pristupačnost, privatnost, osobne podatke i zloupotrebu.

Do zaključivanja ovog izvješća Komisija nije donijela nijedan delegirani akt koji se odnosi na članak 3. stavak 3. iako su poduzete određene inicijative kako je opisano u nastavku. Odluke Komisije koje su donesene na temelju Direktive 1999/5/EZ i dalje su primjenjive na temelju Direktive o radijskoj opremi u mjeri u kojoj nisu nespojive s Direktivom o radijskoj opremi, sve dok ih se ne stavi izvan snage. Kao posljedica toga postoji pet odluka Komisije koje su valjane i primjenjive za potrebe članka 3. stavka 3. točke (g)⁷¹.

Na temelju članka 4. Direktive o radijskoj opremi proizvođači radijske opreme i softvera koji omogućuje da se radijska oprema koristi kako je predviđeno državama članicama i Komisiji pružaju informacije o sukladnosti predviđenih kombinacija radijske opreme i softvera s bitnim zahtjevima utvrđenima u članku 3. Direktive o radijskoj opremi. Taj je zahtjev primjenjiv ako Komisija donese relevantne delegirane i provedbene akte. Do danas nisu doneseni nikakvi delegirani ili provedbeni akti za potrebe članka 4.

⁷⁰ Vidjeti odjeljak 4.

⁷¹ Te odluke Komisije navedene su u Prilogu.

Stručna skupina Komisije za radijsku opremu registrirana je u registru Komisije⁷², a njezina je zadaća pomoći Komisiji u pripremi bilo kakvih potencijalnih delegiranih akata povezanih s Direktivom o radijskoj opremi te općenito pružati stručne savjete o bilo kojem pitanju povezanom s Direktivom o radijskoj opremi. Do zaključivanja ovog izvješća objavljen je poziv na podnošenje prijave za odabir članova te skupine i dovršetak njezine uspostave.

Članak 3. stavak 3. točka (i) i članak 4.: Povezani proizvodi

Uslijed pojave novih digitalnih tehnologija, kao što su internet stvari (IoT), napredna robotika i autonomni sustavi kojima upravlja umjetna inteligencija (AI), 3D tisak ili računalstvo u oblaku, naše gospodarstvo i društvo mogli bi se suočiti s pravnim izazovima koji nadmašuju dosadašnje izazove u računalnom dobu.

Komisija poduzima inicijative u tom području⁷³. U travnju 2018. donesena je Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija⁷⁴. U toj se komunikaciji ističu poduzete inicijative i daljnji koraci u vezi s umjetnom inteligencijom.

Direktiva o radijskoj opremi može biti relevantna u tom području jer je primjenjiva na povezane proizvode (tj. na opremu koja komunicira) i jer su njome utvrđeni s time povezani zahtjevi kako bi ta oprema podržavala funkcije kojima se osigurava da na njezinu sukladnost ne utječe upotreba novog ili izmijenjenog softvera te da se njome pri korištenju štite određeni elementi kao što su osobni podaci, privatnost itd.

Razmatra se priprema jednog ili više delegiranih/provedbenih akata na temelju članka 3. stavka 3. točke (i) i članka 4. stavka 2. Direktive o radijskoj opremi, koji se odnose na upotrebu softvera i kojima se nastoji osigurati da na sukladnost određenih razreda radijske opreme ne utječe upotreba novog ili izmijenjenog softvera.

Komisija je osnovala Stručnu skupinu Komisije za radijske sustave koje je moguće rekonfigurirati (E03413), s ograničenim trajanjem⁷⁵. Iako će se osnovati nova stručna skupina za radijsku opremu koja će imati široko ovlaštenje, Stručna skupina Komisije za radijske sustave koje je moguće rekonfigurirati zadržat će se kao zasebna stručna skupina kako bi joj se omogućilo da dovrši svoj rad.

⁷² Naziv: Stručna skupina Komisije za radijsku opremu (E03587)

⁷³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/artificial-intelligence>

⁷⁴ COM(2018) 237 final.

⁷⁵ Objava u registru stručnih skupina Komisije: 9. prosinca 2016. Dodatne informacije:

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert>

Komisija razmatra i upotrebu ovlasti utvrđenih u članku 3. stavku 3. koje se odnose na prijevaru, privatnost i osobne podatke. Službe Komisije preispituju i u okviru Odbora TCAM i njegove radne skupine raspravljaju o problemima koji su nedavno izneseni u pogledu sigurnosti određenih kategorija proizvoda koji komuniciraju (kao što su lutke ili pametni satovi) i o rizicima koje oni predstavljaju, osobito za djecu.

Nakon što su u okviru radne skupine Odbora TCAM izneseni problemi u pogledu sigurnosti određenih kategorija proizvoda koji komuniciraju (kao što su lutke ili pametni satovi), daljnje rasprave održavat će se u okviru skupine za radijsku opremu koju će Komisija osnovati.

U tu svrhu službe Komisije planiraju provesti studije, jednu o pametnim satovima i povezanim igračkama i drugu o radijskim sustavima koje je moguće rekonfigurirati, kako bi se analizirao razmjer problema i dobila analiza troškova i koristi.

Članak 3. stavak 3. točka (a): Jedinostveni punjač

Kad je riječ o jedinstvenom punjaču, Komisija je na temelju članka 3. stavka 3. Direktive o radijskoj opremi ovlaštena definirati kategorije ili razrede radijske opreme koja mora biti izrađena tako da radi s dodacima, a posebno s jedinstvenim punjačima. U uvodnoj izjavi 12. Direktive o radijskoj opremi navodi se da je nužno ponovno uložiti napore kako bi se razvio jedinstven punjač za određene kategorije ili razrede radijske opreme.

Proizvođači mobilnih telefona sklopili su 2009. dobrovoljni sporazum (Memorandum o razumijevanju) o mobilnim telefonima koji dolaze na tržište od 2011.⁷⁶ Potpisnici su postigli dogovor o razvoju zajedničke specifikacije na temelju sučelja USB 2.0 Micro B (mikro USB sučelje), što bi omogućilo potpunu kompatibilnost punjača s mobilnim telefonima koji će se staviti na tržište. U skladu s Memorandumom o razumijevanju dopuštena je upotreba adaptera za one telefone koji nisu imali mikro USB sučelje.

Svrha Memoranduma o razumijevanju bila je jamčiti interoperabilnost između punjača i novih mobilnih telefona na tržištu, čime je smanjena potreba za kupnjom ili stalnom razmjenom punjača i kabela, zbog čega se smanjila količina elektroničkog otpada u skladu sa strategijama o kružnom gospodarstvu i energetske uniji⁷⁷. Smatralo se i da je interoperabilnost ključan element za razvoj konkurentnog digitalnog jedinstvenog tržišta, na korist i industrije i potrošača. Usto, svrha Memoranduma bila je da građanima budu dostupni pouzdani, energetske učinkoviti i sigurni punjači, neovisno o tome jesu li oni dobiveni od proizvođača pametnih telefona ili se prodaju kao samostalni proizvodi.

Prije Memoranduma o razumijevanju u zemljama EU-a koristilo se više od 500 milijuna mobilnih telefona, no oni su bili kompatibilni samo s određenim punjačima za mobilne telefone jer je na tržištu bilo više od 30 različitih vrsta punjača. Osim što je to za potrošače

⁷⁶ Memorandum o razumijevanju istekao je 2014., nakon dvaju produljenja.

⁷⁷ http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm

bilo nepraktično, procijenjeno je da se zbog tog stanja u EU-u godišnje stvaralo više od 51 000 tone elektroničkog otpada.

Komisija je naručila studiju u kojoj se procijenio učinak Memoranduma o razumijevanju na usklađivanje punjača za mobilne telefone te su se razmotrile moguće opcije za budućnost. Studija je dovršena u kolovozu 2014.⁷⁸ te je u njoj potvrđeno da se odabranom metodom (dobrovoljni sporazum uz pomoć Komisije, zajedno s razvojem tehničke norme) povećalo usklađivanje punjenja mobilnih telefona u EU-u i poboljšala praktičnost za potrošače.

U studiji su navedene sljedeće informacije i zaključci: čini se da su čak i proizvođači mobilnih telefona koji nisu potpisali Memorandum o razumijevanju prihvatili rješenja za punjenje s pomoću mikro USB sučelja jer se gotovo 100 % telefona prodanih 2013. u Europi koji omogućuju prijenos podataka punilo preko mikro USB sučelja; procjenjuje se da je zbog Memoranduma o razumijevanju broj samostalnih punjača na tržištu tijekom razdoblja od 2011. do 2013. pao za šest do 21 milijuna punjača; zbog dominantne primjene mikro USB sučelja ograničena je potreba za kupnjom samostalnih punjača, a time i smanjena upotreba sirovina.

Budući da se prethodno iskustvo s Memorandumom o razumijevanju pokazalo uspješnim iz prethodno navedenih razloga, Komisija je željela nastaviti s pristupom koji se već primjenjivao na temelju dobrovoljnog sporazuma. Štoviše, dobrovoljno rješenje bolje je za prilagodbu novoj tehnologiji i inovacijama nego regulatorna opcija. Osim toga, dobrovoljni pristup mogao bi imao prednost jer bi njegovo područje primjene moglo biti šire u odnosu na regulatornu opciju. Primjerice, mogla bi se obuhvatiti oba kraja kabela za punjenje⁷⁹.

Međutim, s obzirom na to da na temelju dobrovoljne opcije dosad nisu ostvareni zadovoljavajući rezultati, Komisija će uskoro pokrenuti studiju kako bi procijenila troškove i koristi različitih opcija, uključujući regulatornu opciju.

Članak 3. stavak 3. točka (g): Učinkovit pristup hitnim službama za pametne telefone

Razmatra se delegirani akt, u skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (g) Direktive o radijskoj opremi, prema kojem bi mobilni telefoni sa sposobnošću naprednog računalstva (tj. „pametni telefoni”) podlijegali zahtjevu koji se odnosi na hitne službe. Cilj je osigurati da „pametni telefoni” koje se stavlja na tržište Europske unije podržavaju učinkovit pristup hitnim službama, npr. službi 112.

5.2.2. Članak 5. (registracija)

⁷⁸ Objavljena je na *web*-mjestu Komisije:

http://ec.europa.eu/growth/sectors/electrical-engineering/red-directive/common-charger_en

⁷⁹ Članak 3. stavak 3. Direktive o radijskoj opremi dopušta jedino reguliranje mobilnog telefona (sučelje).

Člankom 5. Direktive o radijskoj opremi uspostavlja se sustav registracije s obzirom na kategorije ili razrede radijske opreme na koje se odnosi niska razina sukladnosti, a koji je primjenjiv ako Komisija donese s njim povezane delegirane i provedbene akte.

Trenutačno ne postoje dostatni podaci, statistički podaci ili dokazi koji pokazuju da se na određene kategorije ili razrede radijske opreme odnosi nizak stupanj sukladnosti. Kako je prethodno pojašnjeno, proizvođači su do završetka prijelaznog razdoblja radije primjenjivali direktivu koja je stavljena izvan snage pa je stoga sukladnost velike većine radijske opreme na tržištu ocijenjena samo na temelju Direktive 1999/5/EZ.

Stoga Komisija sve do danas nije donijela nijedan delegirani ili provedbeni akt na temelju članka 5.

5.2.3. Ostale odredbe

Osim člancima 4. i 5. (koji su prethodno navedeni), Komisija je za donošenje provedbenih akata ovlaštena na temelju drugih posebnih odredaba Direktive o radijskoj opremi⁸⁰.

Komisija je do danas donijela jedan provedbeni akt koji se odnosi na provedbu članka 10. stavka 10. Direktive o radijskoj opremi⁸¹.

Člankom 10. stavkom 10. Direktive o radijskoj opremi zahtijeva se da proizvođači na pakiranje dodaju informacije koje omogućuju određivanje države članice ili zemljopisnog područja unutar države članice na kojem postoje ograničenja u vezi sa stavljanjem radijske opreme u pogon ili zahtjevi za odobrenje za njezinu uporabu. Osim toga, istom se odredbom zahtijeva da proizvođač upute koje se prilažu radijskoj opremi dopuni informacijama o stvarnim ograničenjima ili zahtjevima. Provedenim aktom predviđaju se dvije opcije za način prikaza tih informacija na pakiranju⁸². Osim toga, provedbenim aktom predviđa se da se detaljne informacije u uputama navode na jeziku koji bez teškoća razumiju krajnji korisnici kako ga odredi predmetna država članica.

5.3. Uklanjanje nepotrebnih administrativnih obveza i nejasnoća

⁸⁰ Članak 2. stavak 2., članak 8. stavak 2., članak 10. stavak 10., članak 33. stavak 4., članak 41. stavak 1. i članak 42. stavak 4.

⁸¹ Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/1354 od 20. srpnja 2017. kojom se određuje način prikaza informacija iz članka 10. stavka 10. Direktive 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća (Tekst značajan za EGP), SL L 190, 21.7.2017., str. 7.–10.

⁸² Proizvođač na pakiranje može staviti, vidljivo i čitko, ili kratku pisanu izjavu ili piktogram.

Prema procjeni učinka koja se odnosi na Prijedlog direktive o radijskoj opremi⁸³, prethodna direktiva (tj. Direktiva 1999/5/EZ) sadržavala je niz nejasnoća i nepotrebnih administrativnih obveza, primjerice zahtjeve koji se odnose na obavijesti ili oznake.

U Direktivi o radijskoj opremi uklonjen je zahtjev o obavješćivanju propisan člankom 6. stavkom 4. Direktive 1999/5/EZ, čime je uklonjena potencijalna prepreka trgovini za proizvođače, koji više nisu obvezni obavješćivati odgovarajuća tijela za upravljanje spektrom da na tržište planiraju staviti radijsku opremu koja upotrebljava radiofrekvencije, a koje nisu usklađene u cijelom EU-u. Komisija je stoga prekinula rad sustava za obavješćivanje na jednom mjestu (engl. *One Stop Notification*), internetskog alata dostupnog registriranim korisnicima na portalu za e-usluge Glave uprave GROW s pomoću kojeg su korisnici obavješćivali odgovarajuća tijela za upravljanje spektrom o svojoj namjeri stavljanja na tržište radijske opreme koja upotrebljava radiofrekvencije koje nisu usklađene u cijelom EU-u⁸⁴, čime su uklonjeni operativni troškovi.

Direktivom 1999/5/EZ propisivalo se stavljanje identifikatora razreda „znak upozorenja”, no taj zahtjev ne postoji u Direktivi o radijskoj opremi. Praktična vrijednost tog znaka za potrošače bila je vrlo ograničena, nije bilo jasno u kojim se slučajevima zahtijeva njegovo stavljanje pa je tim zahtjevom stoga stvoreno nepotrebno administrativno opterećenje za industriju. Direktiva o radijskoj opremi ima jasnije odredbe o informacijama koje se moraju navesti ako postoje ograničenja uporabe⁸⁵. Komisija je donijela provedbeni akt kojim se određuje način prikaza tih informacija, čime se na najmanju moguću mjeru smanjuje administrativno opterećenje koje bi moglo nastati zbog takve obveze (vidjeti odjeljak 5.2.3).

Radi izbjegavanja nepotrebnih prepreka u trgovini radijskom opremom u okviru unutarnjeg tržišta, Direktivom o radijskoj opremi zahtijeva se, kao što se zahtijevalo i Direktivom 1999/5/EZ dok je bila na snazi, da države članice obavijeste Komisiju i druge države članice o svojim projektima u području tehničkih propisa, kao što su radijska sučelja. U usporedbi s Direktivom 1999/5/EZ, u Direktivi o radijskoj opremi uklonjeno je nepotrebno administrativno radno opterećenje jer se taj zahtjev o obavješćivanju ne primjenjuje uvijek. Primjerice, na temelju Direktive o radijskoj opremi izuzeće od obveze obavješćivanja primjenjuje se na nacionalne propise o sučeljima koji su u skladu s obvezujućim aktima Unije. Službe Komisije pripremile su predložak koji države članice i države EFTA-e trebaju koristiti pri pripremanju i objavljivanju nacionalnih propisa o sučeljima u pogledu kojih se zahtijeva obavješćivanje, čime se olakšava djelovanje i primjena te odredbe.

⁸³ 52012SC0300

⁸⁴ Tijekom prijelaznog razdoblja, do kraja 2017., ti podaci ostali su i dalje dostupni.

⁸⁵ Člankom 10. stavkom 10. Direktive zahtijeva se da proizvođači na pakiranje dodaju informacije koje omogućuju određivanje države članice ili zemljopisnog područja unutar države članice na kojem postoje ograničenja u vezi sa stavljanjem radijske opreme u pogon ili zahtjevi za odobrenje za njezinu uporabu. Osim toga, upute koje se prilažu radijskoj opremi dopunjuju se informacijama o stvarnim ograničenjima ili zahtjevima.

Zahtjevi iz Direktive o radijskoj opremi o oznaci CE⁸⁶ uglavnom slijede načela iz novog zakonodavnog okvira. Glavna je razlika, u usporedbi s novim zakonodavnim okvirom, obveza stavljanja oznake CE i na pakiranje. Međutim, od početka primjene Direktive o radijskoj opremi do danas nije bilo nikakvih naznaka da se tim zahtjevom proizvođačima stvara bilo kakvo neopravdano dodatno opterećenje⁸⁷. Osim Direktive o radijskoj opremi, na radijsku se opremu može primjenjivati nekoliko zakonodavnih akata EU-a u koji se odnose na oznaku CE⁸⁸. Stoga se usklađivanjem s načelima novog zakonodavnog okvira pojednostavnjuje opterećenje za proizvođače, koji mogu poštovati i primjenjivati ujednačena načela.

Uvođenje oznake CE na zaslonu i općenito e-označivanja opcija je koju bi se moglo procijeniti u kontekstu horizontalnog okvira⁸⁹ ako bi se nakon horizontalne evaluacije postojećeg zakonodavstva pojavila potreba za preispitivanjem bilo kojeg od tih ujednačenih načela. Nedavna procjena učinka paketa mjera za robu⁹⁰ bavila se troškovima i koristima e-označivanja, pri čemu je zaključeno da gospodarska prednost e-označivanja nije jasna.

6. Zaključak

Općenito, provedba Direktive o radijskoj opremi (kao nove direktive) bila je dobra i bez velikih problema uz iznimku kašnjenja država članica s prijavljivanjem svojih mjera za prenošenje i kašnjenja u objavi usklađenih normi.

Komisija je osigurala potrebnu potporu organiziranjem radionice i izdavanjem smjernica, čime je osiguran lagan prelazak na novu direktivu (Direktivu o radijskoj opremi)⁹¹.

Kad je riječ o prenošenju Direktive o radijskoj opremi, iako je niz država članica kasnio s prijavljivanjem nacionalnih mjera za prenošenje, Komisija nije zaprimila nikakve pritužbe o problemima prouzročenima s obzirom na slobodu kretanja sukladne radijske opreme. Do kraja 2017. sve su države članice dostavile obavijest o svojim nacionalnim mjerama za prenošenje⁹².

⁸⁶ Stavljanjem oznake CE označuje se da je proizvod u skladu sa zakonodavstvom Unije koje se primjenjuje na taj proizvod.

⁸⁷ Prema uvodnoj izjavi 45. Direktive o radijskoj opremi zahtjev za stavljanje oznake CE na pakiranje opreme pojednostavnjuje zadaću nadzora tržišta.

⁸⁸ Npr. Direktiva 2011/65/EU (o ograničenju uporabe opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi), Direktiva 2006/42/EZ (o strojevima), Direktiva 2009/48/EZ (o sigurnost igračkaka).

⁸⁹ Na radijsku opremu primjenjuju se i drugi akti EU-a u kojima se predviđa oznaka CE. Stoga, ako se uvede oznaka CE na zaslonu, moraju se izmijeniti i ti drugi akti EU-a.

⁹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD:2017:0466:FIN>

⁹¹ Vidjeti odjeljak 2.

⁹² Vidjeti odjeljak 3.1.

S obzirom na usklađene norme, situacija se stalno poboljšava jer su uključene strane uložile zajednički trud (Komisija i normizacijska tijela), a Komisija je, prema potrebi, primijenila pragmatičan pristup. Kao posljedica toga, upućivanja na veliku većinu normi konačno su navedena u *Službenom listu Europske unije*⁹³.

Treba napomenuti da na temelju Direktive o radijskoj opremi radijska oprema mora biti sukladna s bitnim zahtjevima. Primjena usklađenih normi na koje su upućivanja objavljena u Službenom listu Europske unije na temelju Direktive o radijskoj opremi dobrovoljna je. Ako usklađene norme ne postoje ili se ne primjenjuju, proizvođač je obvezan obratiti se prijavljenom tijelu radi posebnih zahtjeva⁹⁴.

Nisu zabilježeni nikakvi problemi u vezi s prijavom tijela za ocjenjivanje sukladnosti na temelju Direktive o radijskoj opremi⁹⁵, a Komisija nikada nije primila nikakve informacije o tome da su prijavljena tijela preopterećena ili da ne mogu izvršavati svoje zadaće.

Direktivom o radijskoj opremi, koja je primjenjiva od 13. lipnja 2016., predviđeno je prijelazno razdoblje od jedne godine⁹⁶ (koje je završilo 12. lipnja 2017.). Proizvođači su do završetka prijelaznog razdoblja radije primjenjivali Direktivu 1999/5/EZ. Stoga je do zaključenja ovog izvješća velika većina radijske opreme koja je bila na tržištu ocijenjena na temelju Direktive 1999/5/EZ.

Zbog nepostojanja dostatnih podataka, statističkih podataka ili dokaza na temelju Direktive o radijskoj opremi, nije moguće donijeti nikakve konačne zaključke o tome odnosi li se na određene kategorije ili razrede radijske opreme nizak stupanj sukladnosti.

Na temelju Direktive o radijskoj opremi Komisiji su dodijeljene posebne ovlasti⁹⁷, dok su određene odluke Komisije koje su donesene na temelju direktive koja je stavljena izvan snage (Direktiva 1999/5/EZ) i dalje primjenjive na temelju Direktive o radijskoj opremi⁹⁸. Primjenom tih ovlasti Komisija je već donijela jedan provedbeni akt za potrebe članka 10. stavka 10. Direktive o radijskoj opremi te je u postupku pripremanja delegiranog akta kako bi osigurala da „pametni telefoni” podržavaju učinkovit pristup hitnim službama, npr. službi 112.

Radna skupina Odbora za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM) poziva na donošenje delegiranih akata na temelju Direktive o radijskoj opremi kojima bi se osiguralo: da sigurnost i privatnost korisnika budu zaštićeni, da na sukladnost radijske opreme

⁹³ Vidjeti odjeljak 4.

⁹⁴ Za ocjenjivanje sukladnosti sa zahtjevima koji se odnose na članak 3. stavke 2. i 3., ali takva obveza ne postoji za zahtjeve koji se odnose na članak 3. stavak 1.

⁹⁵ Vidjeti odjeljak 3.3.

⁹⁶ Članak 48. Direktive o radijskoj opremi.

⁹⁷ Vidjeti odjeljak 5.2.

⁹⁸ Vidjeti Prilog u privitku.

ne utječe upotreba novog ili izmijenjenog softvera, i da radijska oprema radi s jedinstvenim punjačima.

Međutim, prvo je potrebno istražiti koje bi se razrede ili kategorije radijske opreme moglo obuhvatiti tim delegiranim aktima. Kako bi prikupila savjete stručnjaka i temeljito razmotrila ta pitanja, Komisija je osnovala Stručnu skupinu Komisije o radijskim sustavima koje je moguće rekonfigurirati te je u postupku osnivanja nove stručne skupine za radijsku opremu koja će imati šire ovlasti⁹⁹. Donošenju delegiranog akta trebala bi prethoditi procjena učinka u skladu sa Smjericama za bolju regulativu.

Na temelju članka 47. stavka 2. Direktive o radijskoj opremi izvješće se priprema svakih pet godina, što znači da će se sljedeće izvješće pripremiti i podnijeti 2023.

⁹⁹ Vidjeti odjeljak 5.2.1.

Prilog

Promjene koje su uvedene Direktivom o radijskoj opremi

Promjene u područjima primjene

U odnosu na Direktivu 1999/5/EZ, Direktivom o radijskoj opremi uvedene su sljedeće promjene:

- potpuno radijska oprema koja je namijenjena isključivo za prijam zvuka i televizijskog emitiranja, koja je bila isključena iz Direktive 1999/5/EZ, obuhvaćena je područjem primjene Direktive o radijskoj opremi,
- oprema koja upotrebljava frekvencije ispod 9 kHz obuhvaćena je područjem primjene Direktive o radijskoj opremi,
- radiolokacijska oprema jasno je uključena u područje primjene Direktive o radijskoj opremi,
- potpuno žičana telekomunikacijska terminalna oprema nije obuhvaćena područjem primjene Direktive o radijskoj opremi,
- pribor za ocjenjivanje izrađen po narudžbi za stručnjake za uporabu isključivo u te svrhe u objektima za istraživanje i razvoj izričito je isključen iz područja primjene Direktive o radijskoj opremi.

Ostale promjene (nepotpun popis), koje se ne odnose na usklađivanje s novim zakonodavnim okvirom

- za bitni zahtjev utvrđen u članku 3. stavku 1. točki (a), pri ocjenjivanju se u obzir uzimaju i uvjeti uporabe koji se mogu razumno predvidjeti,
- bitni zahtjevi utvrđeni u članku 3. stavku 2. odnose se i na učinkovitu uporabu radiofrekvencijskog spektra,
- operatori mreža nisu obvezni objavljivati specifikacije javnih sučelja (uklonjen je članak 4. stavak 2. Direktive 1999/5/EZ),
- proizvođač više ne mora obavješćivati države članice o radijskoj opremi koja upotrebljava radiofrekvencije koje nisu usklađene u cijelom EU-u (uklonjen je članak 6. stavak 4. Direktive 1999/5/EZ).

Odluke Komisije donesene u skladu s Direktivom 1999/5/EZ

Odluke Komisije koje su donesene u skladu s člankom 3. stavkom 3. Direktive 1999/5/EZ i dalje su primjenjive na temelju Direktive o radijskoj opremi u mjeri u kojoj nisu nespojive s Direktivom o radijskoj opremi. Te su odluke sljedeće:

- Odluka Komisije 2005/631/EZ od 29. kolovoza 2005. o bitnim zahtjevima iz Direktive 1999/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kojom se lokatorskim plutačama Cospas-Sarsat osigurava pristup službama za izvanredna stanja (SL L 225, 31.8.2005., str. 28.),
- Odluka Komisije 2005/53/EZ od 25. siječnja 2005. o primjeni članka 3. stavka 3. točke (e) Direktive 1999/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća na radijsku opremu namijenjenu za uključivanje u sustav automatske identifikacije brodova (AIS) (SL L 22, 26.1.2005., str. 14.),
- Odluka Komisije 2013/638/EU od 12. kolovoza 2013. o bitnim zahtjevima vezanim uz pomorsku radiokomunikacijsku opremu namijenjenu za uporabu na plovilima koja nisu obuhvaćena SOLAS-om (Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru) i za uključivanje u Svjetski pomorski sustav za pogibelj i sigurnost (GMDSS) (SL L 296, 7.11.2013., str. 22.),
- Odluka Komisije 2001/148/EZ od 21. veljače 2001. o primjeni članka 3. stavka 3. točke (e) Direktive 1999/5/EZ na lavinske radiofarove (SL L 55, 24.2.2001., str. 65.),
- Odluka Komisije 2000/637/EZ od 22. rujna 2000. o primjeni članka 3. stavka 3. točke (e) Direktive 1999/5/EZ na radio opremu obuhvaćenu regionalnim sporazumom o radiotelefonskoj službi na unutarnjim plovnim putovima (SL L 269, 21.10.2000., str. 50.). Odluka Komisije 2005/631/EZ.

Osim toga, Odluka Komisije 2000/299/EZ od 6. travnja 2000. o utvrđivanju početne klasifikacije radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme i povezanih identifikatora (SL L 97, 19.4.2000., str. 13.), koja je donesena na temelju članka 4. stavka 1. Direktive 1999/5/EZ, i dalje je valjana uz iznimku odredbi koje se odnose na „znak upozorenja”.

Identifikator razreda kao „znak obavijesti” ili „znak upozorenja”, koji je Direktivom 1999/5/EZ bio propisan za upozoravanje korisnika na potencijalna ograničenja ili zahtjeve za odobrenje uporabe radijske opreme u određenim državama članicama, nije propisan Direktivom o radijskoj opremi. Umjesto toga, zahtijeva se da proizvođač navede informacije u skladu s člankom 10. stavkom 10. Direktive o radijskoj opremi ako u jednoj ili više država članica postoje ograničenja u vezi sa stavljanjem u pogon ili zahtjevi za odobrenje za uporabu.

Komisija je donijela provedbeni akt kojim je odredila način prikaza tih informacija. Konkretno, provedenim aktom predviđaju se dvije opcije za način prikaza tih informacija na pakiranju. Proizvođač na pakiranju može prikazati, vidljivo i čitko, ili kratku pisanu izjavu ili piktogram.

Provedbenim aktom usto se predviđa da se detaljne informacije u uputama navode na jeziku koji bez teškoća razumiju krajnji korisnici kako ga odredi predmetna država članica.